9e JAARG.e

№ 380.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

ZATURDAG 21 DECEMBER 1861.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letters betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

VERTREK DER LANDMAIL

In de maand December den 26sten.

BERIGT.

H. H. INTEEKENAREN

OP DEN

OOSTPOST

DIE HUN ABONNEMENT OVER

1862

niet *wenschen door te zetten, worden beleefd verzocht daarvan vóór 1o. Januarij a. s. aangifte te doen aan het bureau van dat blad, zullende bij niet tijdige opzegging het abonnement beschouwd worden, door te gaan.*

ABONNEMENT PER JAARGANG.

Voor SOERABAIJA. . . . . ƒ 18.—
„ JAVA en de buitenbezittingen. . . „ 20.—
„ EUROPA, franco per mail. . . . „ 25.—

De inteekening en storting der gelden kan buiten Soerabaija geschieden bij

den Heer H. M. van Dorp, te *Batavia*.
de Heeren De Groot Kolff & Co. „ *Samarang*.
„ „ Weyermans & Co. „ *Pasoeroean*.
den Heer R. van Wyck, „ *Padang*.
de Heeren W. Eekhout & Co. „ *Macassar*.

Het kan de aandacht onzer geabonneerden niet ontgaan zijn, dat sedert eenigen tijd weder beschouwende artikelen over onze koloniale aangelegenheden in den *Oostpost* zijn opgenomen, wij meenen niet onvermeld te mogen laten voorbijgaan dat voldoende maatregelen genomen zijn om daarmede voort te gaan

De uitgevers

(2593) LE ROY & CO.

HET VENDUKANTOOR

TE

SOERABAIJA.

Is aan den eenen kant de oprigting van vendukantoren, door wier werking iederen openbaren verkoop *moet* plaats hebben, eene aanzienlijke bron van inkomsten voor de regering, aan de andere zijde worden door derzelver tusschenkomst de meest soliede waarborgen geleverd, dat de verkooper het provenu van den verkoop in zijn bezit erlangt, doch hoe vele die waarborgen ook mogen zijn welke den verkooper worden aangeboden, wij houden die zeer mogelijk te evenaren, door de oprigting van particuliere vendukantoren, waarvan den waarborg voor de uitkeering van het vendurendement, door solide handelshuizen als andersints zoude worden geleverd en zouden deze ongetwijfeld, bekend met de enorme winsten welke jaarlijks door het gouvernement worden genoten, ruimer het personeel der administratie willen bezoldigen als dit thans plaats heeft.

Wij vestigen slechts ter loops hierop de aandacht en gelooven niet, dat bijaldien zoodanige naamlooze vennootschap tot verwezenlijking kwam, daaraan de sanctie van gouvernementswege zoude worden onthouden.

Het publiek zoude intusschen bij het tot stand komen van zoodanige inrigting winnen, wijl de mogelijkheid zoude bestaan om de venduopcenten veel lager vast te stellen dan nu door het gouvernement plaats heeft, immers nu wordt elken koop bezwaard met circa 7 % onkosten. Het daarvoor benoodigde kapitaal wat nimmer renteloos behoeft te blijven, behoort zoo groot niet te zijn; het gouvernement toch geeft na iedere vendutie acceptatie af op zes maanden en betaalt dus eerst, nadat het reeds twee maanden in het bezit der verkooppenningen is geraakt; hiervan natuurlijk uitgesloten een enkele late betaler die zijn verzuim voor de 2 latere maanden met 2 % boete per maand duur genoeg bezuurt, om na ommekomst van zes maanden zonder genade executabel te worden.

Betwijfelt men welligt de practische uitvoerbaarheid ter zake, omdat wij zoo weinig de solvabiliteit van personen kennen, welnu, wij verwijzen naar de werking der gouvernementsinrigting, alwaar het grootendeels op het doorzigt en de ondervinding van den vendumeester aankomt, doch erkennen even gaarne dat hier langdurige ervaring aan het voorstel moet worden dienstig gemaakt.

Nog meer, men heeft het immers volkomen in de magt om aan dezen crediet te geven, of het anderen te weigeren, tenzij men de vennootschap door borgtogt dekt, en zeker is het dat het aan koopers niet zal ontbreken, op vendutien waar de koop met minder vendusalaris wordt bezwaard.

Het is eene erkende waarheid dat door dit vendukantoor slechts zelden vendudagen kunnen worden toegestaan, met dien spoed welke de handel verlangt en is het niet zelden gebeurt, dat men circa 1½ maand op de toewijzing van zoodanigen dag moest wachten; ten bewijze daarvan halen wij aan dat de vendutie welke den 30sten dezer zal plaats hebben reeds op den 18den November was aangevraagd; wij wijten dit in geen geval aan de ambtenaren met de behartiging van dat gedeelte van 's lands belangen belast, maar wel aan het gouvernement zelve, dat niettegenstaande de enorme inkomsten welke daardoor in 's lands schatkist vloeijen, toch zoo uiterst zuinig te werk gaat, om, bij verveelvoudiging van werkzaamheden bij de administratie, ten gevolge van toenemenden handel en nijverheid en sterk vermeerderde bevolking, een hooger cijfer te stellen voor meerder personeel om die meerdere werkzaamheden uit te voeren.

Wij zullen bovenbeweerde karigheid met enkele cijfers aantoonen.

	Administratie	Inkomsten :
1834	± ƒ 13.000.—	± ƒ 27 000.—
1859	„ „ 15.000.—	„ „ 127.000.—

Wij zien dus hier dat in een 25 tal jaren, de inkomsten van dit vendukantoor zijn vermeerderd met circa *eene tonne gouds*, terwijl aan het personeel slechts eene vermeerdering van circa *twee duizend gulden* wordt ten koste gelegd en is in het kort de slotsom deze, dat in 1834 aan administratie circa 50% en in 1859 slechts circa 12% werd besteed. Die vermeerdering aan inkomsten is zoo sterk toenemende dat zij in 1860 om en nabij ƒ 160.000.– bedroeg, en over het loopende jaar weinig beneden *twee honderd duizend guldens* zal blijven.

Behoeft het verder betoog, dat een personeel dat in zoodanig tijdvak slechts zoo geringe vermeerdering erlangde, terwijl de werkzaamheden door meerder omzet van kapitalen zoo verbazend zijn toegenomen, onder de stapels af te doene stukken als wordt begraven, niettegenstaande daaraan dikwijls de uitspanningsuren en de nachtrust worden toegewijd en zou men niet mogen veronderstellen, dat niettegenstaande al die inspanning toch veel onafgedaan moet blijven liggen en eenen aanzienlijken achterstand veroorzaken, welke nergens aan kan worden toegeschreven, dan dat het gouvernement zoo schoorvoetend eenige meerdere uitgave toestaat.

Juist was de lange termijn die men veelal moet wachten alvorens voor eenen vendudag in aanmerking te kunnen worden gebragt, ter oorzake der vele aanvragen waaraan men door gebrek aan een tweede vendumeester en verder personeel niet kan voldoen, de eerste aanleiding tot de uiting van het denkbeeld ter oprigting van particuliere vendukantoren, waardoor het publiek enorm zoude worden gebaat.

Wij veroorloven ons hier ook eene enkele bemerking in het midden te brengen, aangaande de tractementen aan de ambtenaren van dit vendukantoor toegekend en drukken als onze meening uit, dat die minstens 50 % te laag zijn.

Een vendumeester met al de verantwoordelijkheid voor de te verleenen credieten erlangt hier slechts ƒ 350.—, terwijl deze zelfde betrekking te Batavia met ƒ 600, —, wordt gesalariëerd.

Van deze ƒ 350.— gaan 13 % af voor de te stellen borgtogt van ƒ 7000.—, (tot welker geheele storting circa 13 jaren worden vereischt) behalve de gewone korting van 10%, zoodat hij van het tractement van ƒ 350.— slechts 77% of netto slechts ƒ 269.50 in handen heeft.

Doordien deze ambtenaar op zoo uiteenloopende afstanden het gouvernement moet vertegenwoordigen, is het waarlijk geene weelde zoo hij een rijtuig houdt en waarlijk het wenschelijk, opdat hij het decorum kan blijven bewaren, dat eene ruimere bezoldiging hem daartoe in staat stelde.

Een secretaris en boekhouder overstelpt met de drukten eener veel omvattende administratie, slechts bijgestaan door een luttel getal klerken, (waarvoor tot korten tijd geleden niet meer dan ƒ 130.— werd betaald, doch sedert vermeerden is met ƒ 90.— en alzoo nu ƒ 220.—, 's maands) wordt hier betaald met ƒ 250, — s'maands, terwijl de secretaris en boekhouder te Batavia geniet ƒ 600, — 's maands en bijgestaan wordt door, een adjunkt- boekhouder met ƒ 300.—, een tweede kommies met ƒ 200.— en een derde kommies met ƒ 150.

Een kassier wien jaarlijks 3 millioenen guldens door de handen gaan, wordt bezoldigd met ƒ 200,— 's maands, en slechts bijgestaan door een Javaan op een tractement van ƒ 25.— terwijl Batavia nog heeft een adjunct kassier en 3 chinezen.

Een eerste en tweede venduafslager die zich op eene vendutie van af 's morgens half negen tot één ure schor moeten schreeuwen, genieten daarvoor niet meer dan ƒ 75,— en ƒ 50. respectivelijk 's maands.

Wie zal zulke tractementen, (wij noemden hier slechts eenige op) voldoende willen noemen? — wij hoopen dan ook dat de regering eene andere zienswijze zal deelachtig worden en vleijen ons, dat de openlegging dezer eenvoudige waarheden, met eenigen spoed daartoe zullen leiden.

Die vermeerdering van klerkengeld, onlangs door de regering toegestaan, als: eene *blijvende* van ƒ 90,— 's maands en eene *tijdelijke* voor zes maanden van ƒ 200,— 's maands, om den achterstand bij te werken, komt ons veel te gering voor.

Onwillekeurig baart het wel eenige verwondering, dat toen te Batavia een *derde* vendumeester werd benoemd, deze benoeming plaats had bij besluit van ZExc. Gouverneur Generaal *onder nadere approbatie der Konings*, terwijl voor onze plaats waar de behoefte zoo groot was, dat er om zoo te zeggen periculum in mora was en deze dringende behoefte met den meesten klem werd aangetoond, de voordragt *eerst naar Nederland moet worden opgezonden.*

Nog brengen wij hier in het midden, of het niet doelmatig zijn zoude, de vendumeester die dagelijks bij het publiek het gouvernement moet vertegenwoordigen, zoodanige onderscheidingsteekenen te geven, als aan andere ambtenaren met uitvoerende magt belast, worden toegekend.

Wij eindigen met bij de regering aan te dringen op vermeerdering van personeel, opdat de instructie daar waar zij de belangen van het publiek behandelt, kan blijven gehandhaafd; zonder die vermeerdering is het eene onmogelijkheid om te voldoen aan de laatste alinea van artikel 4, waarbij het aan aanvragers als een *regt* wordt toegekend, om bij inzenden van aanvragen, minstens eenmaal in de veertien dagen eenen vendudag te erlangen.

Padang . . . . 850 koijangs.
Priaman . . . . 1600 „
Aijer Bangies . . . . 120 „
Benkoelen . . . . 350 „
Palembang . . . . 1000 „
Banjermassing . . . . 360 „
Sampit . . . . 80 „
Pontianak . . . . 900 „
Sambas . . . . 100 „
Singkawang . . . . 68 „
Soengi Balja . . . . 60 „
Mampawa . . . . 45 „

De ter zake betrekkelijke voorwaarden, liggen op gemeld bureau ter inzage.

SOERABAYA, *den* 30 *November* 1861.
NAMENS DEN RESIDENT, *De Secretaris,*
(1924) **Ch. TROMP.**

(*Voor het land*) Naar aanleiding eener van hoogerhand bekomen magtiging, (*Java Courant van* 27 *November* 1861 *No.* 95) zal op *Woensdag den* 15 *Januarij* 1862 *des morgens ten* 9 *ure*, door den ondergeteekende ten zijnen bureele publieke

UITBESTEDING

worden gehouden, voor de levering van eenige **algemeene behoeften voor de artillerie,** nader omschreven in de concept voorwaarden welke van af *den* 27*sten December* aanstaande, ter speculatie van gegadigden, dagelijks van des morgens 8 tot des middags 1 ure (zon en feestdagen uitgezonderd) ten bureele van den ondergeteekende ter lezing zullen liggen, alwaar mede eene opgave der marktprijzen van de te leveren artikelen zal zijn gedeponeerd.

De Luitenant-kolonel, Kommandant der artillerie in de 3*de militaire Afdeeling op Java*
VAN REEDE VAN OUDTSHOORN.
(1965)

De ondergeteekende brengt ter kennisse van het publiek, dat ter viering van het aanstaande nieuwjaar, het afschieten van vuurwapenen en het afsteken van vuurwerken op en in de nabijheid der openbare wegen verboden is.

SOERABAYA, 20 *December* 1861.
De Adsistent Resident voor de policie,
(2019) **E. DIBBETS.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Maandag den 23sten December 1861.

Bij den heer FRIEDLANDER, te Temengoengan van meubelaire goederen.

Op Dingsdag den 24sten December 1861.

Bij den heer BEAR, te Pesapen van meubelaire goederen en
Bij den heer VAN KERVEL, in de stad almede van meubelaire goederen.

Op Vrijdag den 27sten December 1861.

Bij de Weeskamer in de stad van onderscheidene Sterfboedels.

Op Zaturdag den 28sten December 1861.

Bij de Marine Pakhuizen in de stad van overtollige en onbruikbare Marine goederen. (2000)

GEBOORTEN.

Zeer voorspoedig bevallen van een welgeschapen ZOON, J. M. M. MALHERBE, *Smits*,
Amboina, 23 *November* 1861.
Eenige kennisgave. (2007)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed na een langdurig en smartelijk lijden, na een veertigjarige Echtvereeniging, mijnen geliefden echtgenoot C. J. HOFFMAN, in den ouderdom van ruim zestig jaren, diep betreurd door zijne nagelatene betrekkingen.

Algemeene kennisgave.
F. HOFFMAN.
(2013) Geboren *van Haaten.*

VENDUTIE wegens VERTREK

op Dingsdag den 24 December,
bij den Magazijn-meester
J. J. BÉAR,
OP PESAPEN,
van MEUBELAIRE GOEDEREN enz.
(1982)

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Dingsdag den 24sten December
ten huize van den heer
W. E. VAN KERVEL,
in de Kromme Elleboogsteeg
door
D. MAURITZ MARTENS.

Van MEUBELAIRE GOEDEREN als:
STOELEN, BANKEN, KASTEN, LEDIKANTEN, LAMPEN, SCHILDERIJEN, GLAS- en PORCELEIN-WERK etc. etc. etc. (2010)

VENDUTIE.

Op Maandag den 30sten dezer
in het vendulocaal
van
D. D. VAN BOECKHOLTZ,
voor rekening van de heeren
ADAM & CO.

Van de volgende pas aangebragte goederen als:
ENGELSCHE PROVISIES bestaande uit:
ZALM, ZUREN, SAUZEN, GEROOKTE HARING, MOSTERD, JAMS & GELEYEN, BESCHUIT en WIJNAZIJN.
ENGELSCHE PORTER in heele en halve fleschen.
PALE ALE.
Diverse soorten **WIJNEN** als:
MADEIRA
RHIJNWIJN van diverse merken.
ROODE WIJN van goede qualiteit.
PUIKE CHAMPAGNE.
GEMBER WIJN.
COGNAC.

RONDE en VIERKANTE KARPETTEN.
ALCATIEVEN
OMSLAGDOEKEN met nagemaakte tijgervellen.
WITTE en GEKLEURDE HEMDEN.
MODEWAREN, JAPONNEN, etc.
NAGEMAAKTE BLOEMEN.
GEKLEURD FLANEL.
HANDDOEKEN GOED.
LINNEN en KATOEN DRILL.
BROEKEN GOED.
BORSTROKKEN.
KLAMBOE GOED.
SERVETTEN GOED lang 42 ellen.
WITTE ZAKDOEKEN.
LAKEN.
WIT en GEKLEURD KAMERDOEK.
NAGEMAAKTE BATTIK SARONGS en SLENDANGS.
CHITZEN.
WITTE KOUSEN en SOKKEN.

ENGELSCHE WAGENTUIGEN voor 2 en 4 PAARDEN. waaronder geschikt voor Sydney paarden.
BENDYTUIGEN.
ZADELS.
IMITATIE LEDER.

GROOTE SPIEGELS met vergulde lijsten.

REVOLVER PISTOLEN in kistjes met toebehooren.
MESSEN en VORKEN waaronder van pleet.
GROOTE ZAGEN.
PATJOLS.
HOEPEL IJZER.

KLOKKEN met en zonder wekkers 8 dagen loopende.

HANGLAMPEN met KRISTALLEN VERSIERSELEN.
KANDELAREN. enz. enz. enz.

Daags te voren te bezigtigen.

NB. Op deze vendutie mogen geene goederen bijgebragt worden. (1936)

Op bovenstaande VENDUTIE zullen nog worden verkocht:

50 picols Japansch Koper.

(1953) **ADAM & CO.**

VENDUTIE

Op een nader te bepalen dag

in den loop der maand *December*
zal bij de ondergeteekenden op hunne vendutie verkocht worden:
Het hecht en sterk, Nederlandsch Indisch kopervast en gekoperd brikschip

CAROLINA AMELIA,
Groot 85 lasten.

met deszelfs INVENTARIS, STAAND en LOOPEND WANT, ZEILEN, RONDHOUTEN enz. enz. zoo als hetzelve alhier ter reede is liggende.
(1946) **LE ROY & CO.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

Vertrekdagen der Stoomboot OENARANG,

Kapitein S. VAN HULSTIJN,
gedurende de maand December.
Van Soerabaya naar **Samarang** en **Batavia** 18 Dec.
„ **Batavia** „ **Samarang** en **Soerabaya** 26 „
De Agenten,
(1919) **ADAM & CO.**

STOOMVAART

Langs de Noordkust van Java.

Gedurende de maand December vertrek der stoomschepen van SOERABAYA via SAMARANG naar BATAVIA bepaald op
den 7den, 15den, 22sten, en 29sten.
Adres bij,
(1917) **W. CORES DE VRIES.**

Het Stoomschip Prins van Oranje

kapt. KULLER.
Vertrekt naar **Batavia** via **Samarang**
op Zondag den 22sten December.
Adres bij
(1997) **W. CORES DE VRIES.**

De Stoomboot Kraton

Gezagvoerder MARTENS.

vertrekt naar **Sumanap** via **Branta**
op Zondag den 22sten December.
Adres bij
(2005) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN

NAAR NEDERLAND

wordt passage aangeboden met het snelzeilende en voor den overvoer van passagiers behoorlijk uitgeruste Nederl. Barkschip

KINDERDIJK,
gevoerd door kapitein **D. Zwanenburg.**
Het schip is voorzien van eene zeer ruime kajuit met groote hutten en vertrekt hoogst waarschijnlijk 20 **Januarij e. k.** direct van Soerabaija.
Nadere inlichtingen verkrijgbaar bij den gezagvoerder te PASOEROEAN en alhier bij
De Agenten,
(2009) **MAC LENNAN & Co.**

Voor Passage naar Nederland

om direct van Soerabaija te zeilen tegen einde **Januarij a. s.** wordt eene schoone gelegenheid voor familien en enkele passagiers aangeboden met het 1ste klasse snelzeilende Nederlandsche fregatschip

MARIA ELISE,
kapitein THOMAS SCHUT,
Aan boord is een geexamineerde Doctor en eene melkgevende koe. Adres
De Agenten,
(2017) **P. KERVEL & CO.**

IJSKAARTJES van 10 ₵ te bekomen aan het IJSHUIS van

A. H. DEELEMAN.

tegen 10 cent het pond.
Het IJSHUIS zal van des morgens 9 tot 12 en des namiddags van 3 tot 6 ure geopend zijn.
(1893)

NEDERLANDSCH INDIE.

Soerabaya den 21sten December 1861.

Opgave van de politie

Omtrent personen wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

21 December.

Voor Aankomst.

E. Bordenau, van Ngawie. B. E. Broers, van Bezoekie.

Voor Vertrek.

A. Pereira, naar Banjermassing. J. F. Steevensz, naar Sumanap. R. Boijd, naar Kedirie. R. E. A. Callewaert, W. Westerkamp naar Sumanap.

Gisteren heeft alhier het eerste jaarlijksche examen plaats gehad der jongens van de Jongens-Weezen inrigting, waarop wij in den loop dezer week de aandacht van het publiek hebben gevestigd.

Dit examen in de Hollandsche taal, het lezen, schrijven en rekenen heeft een zeer bevredigende uitslag opgeleverd, en komt het ons voor dat de heer Fasbender, de man die niet alleen met het onderwijs maar met de geheele opleiding van die vroeger zoo verwaarloosde wezens belast is, zeer goed voor die taak berekend is en hoogen lof verdient voor de wijze waarop hij zich daarvan kwijt. De heer Fasbender wordt door zijne echtgenoote bijgestaan in al wat huishoudelijke zaken der inrigting betreft. Ofschoon de omstandigheden nog niet vergund hebben, een eigen gebouw daar te stellen of aantekoopen, is er van de bestaande localiteit in een huurhuis het meeste voordeel getrokken en zagen wij daar met genoegen het noodige aantal ijzeren ledikantjes met witte gordijnen, een kist voor ieder bed, waarin ieder leerling zijne kleine benoodigheden bergt, wij zagen de keuken en konden overal, in de zindelijkheid en de orde die er heerschten, het zorgvuldige vrouwelijke toezigt van mevrouw Fasbender herkennen.

Er had zich eene schaar van dames en heeren vereenigd om het examen bij te wonen.

Wij vertrouwen dat bijna allen over den bijzonder goeden uitslag voldaan waren. Twee verdienstelijke burgers onzer plaats hadden door hunne mildheid de directie in staat gesteld, om aan die jongens die het best hadden opgepast, prijzen uittereiken, en ten andere den dag in feestelijke vrolijkheid door te brengen. 't Was een waar kinderfeest terwijl wij ook niet mogen verzuimen te vermelden dat tot opluistering de militaire muziek goedgunstig was afgestaan.

Wij mogen ons echter niet ontveinzen dat wij door het gebrek aan de noodige fondsen, die langzamerhand verminderen, en die noodzakelijk eene verbetering noodig hebben bekommerd zijn voor den verderen bloei dezer inrigting, die de roem van onze plaats kan worden. Wij wenschen van harte de directie toe, dat zij in hare pogingen slagen moge en sporen onze stadgenooten, of liever de geheele Europesche bevolking van dezen archipel aan, die inrigting met geld te hulp te komen. Immers de kinderen die daar voor eene hulpelooze toekomst zooveel mogelijk bewaard worden, zijn niet speciaal van deze plaats, maar uit alle oorden van Indië bij elkander gebragt.

ENGELAND.

Londen, 7 October. Een ander groot element van onze tegenwoordige beschaving, begint nu teekenen van zijn bestaan in South Kensington-Museum te geven. Wij bedoelen den elektrischen telegraaf. Bakewell's copieermachine is een der belangrijkste van deze klasse, daar zij het publiek het middel vertoont, waardoor men met eene pen op duizenden mijlen afstands kan schrijven. Indien bijv. de Atlantische-telegraafkabel in bruikbaren staat ware, zou iemand, door middel van deze uitvinding in staat zijn gesteld, te Londen eenen brief te schrijven, met de stellige zekerheid, dat het *fac-simile* van zijn handschrift op hetzelfde oogenblik in het telegrafisch-bureau te New-York te voorschijn zal treden. De wijze waarop deze wonderbaarlijke machine werkt is de volgende: — De boodschap wordt oorspronkelijk op eene geleidende stof geschreven, als bladtin, met hars, of een niet geleidenden inkt. Over de oppervlakte van de laatste specie, die op een cylinder gebragt wordt, wentelt een metalen punt — deze punt is in verbinding met den leidraad te New-York, zegge te New-York, waar een stuk chemisch bereid papier op eenen dergelijken cylinder wordt gelegd om de boodschap te ontvangen; beide cylinders worden door een uurwerk in beweging gebragt. Daar de punt van dit einde der lijn, over het niet geleidende harst-schrift gaat, gaat ook geen stroom mede; van daar, dat de punt te New-York, die gelijktijdig met de Londensche in beweging wordt gebragt, de kleur van het papier niet verandert; doch daar geheel de overige oppervlakte van het schrijfblad een geleider is, gaat er de stroom over en verdonkert zijne kleur door eene chemische werking op de ver verwijderde schrijftafel. De ontvanger verkrijgt op deze wijze een *fac-simile* van het handschrift van zijn correspondent in witte letters op eenen blaauwen grond. Proeven van dit elektrische-schrift zijn geplaatst naast de telegrafeer-machine in het Museum te Kensington, en zijn een bewonderingswaardig voorbeeld van schrijfkunst met de bliksempen.

— Onmenschelijk zijn de wreedheden, die thans door de Amerikanen gepleegd worden: Den 1 September werden twee duitsche soldaten van Heckers regement, terwijl het zich op marsch naar kaap Girardeau (zuid-oostelijk Missouri) bevond, van 10 of 12 secessionisten, aan wier hoofd zich een lid der staatswetgeving bevond, uit eene hinderlaag overvallen, gevangen genomen, en hun de tong uit den hals gesneden. Nadat de ongelukkigen nog op Indiaansche manier met mes- en bajonnetsteken gefolterd waren, werden zij opgeknoopt. Eene van Hecker afgezonden compagnie, vond slechts den aanvoerder der bende, die natuurlijk zonder veel omslag werd neergesabeld, waarop zijn huis werd in brand gestoken en zijne slaven in vrijheid gesteld.

FRANKRIJK.

Parijs, 17 Oct. — De uitgravingen die voor het kanaal van de landengte van Suez gedaan worden, hebben tot de ontdekking van een godsdienstig gebouw geleid, in de nabijheid van Gizeh, dat in uitgestrektheid bij het kasteel Louvre niet behoeft achter te staan, en dat voor meer dan 5000 jaren gebouwd is. Te Karnack is mede een tempel gevonden, die vier kilomêtres (4 ned. mijlen) in omtrek heeft en een andere te Edfou, die niet minder dan 20 zalen bevat. De muren dezer laatste gebouwen zijn met hieroglyphen en schilderingen bedekt, die nog niets van hunne frischheid verloren hebben.

— Het Muséum van natuurlijke historie alhier, heeft dezer dagen eene zonderlinge aanwinst gedaan. Omstreeks eene maand geleden, kreeg de boa constrictor in deze inrigting verpleegd, de zonderlinge gril zijn deken te verzwelgen. Het bestuur dat deze deken overal zocht maar natuurlijk nergens vinden kon, plaatste dien op de lijst der schaden en baten. Maar ziedaar? zes en twintig dagen later, komt de oppasser bij de kooi van de boa, en vindt daar tot zijne niet geringe verbazing, den zoek geraakten deken, ditmaal onder de gedaante van eene groote rol, ter lengte van anderhalf el bij een omtrek van vijftien duimen. Deze rol is bij de overige zeldzaamheden in het muséum geplaatst, en het strekt ons tot genoegen te kunnen melden, dat de boa zich na dit kunststuk in volmaakten slangenwelstand bevindt.

La Rochelle, 12 Oct. De pastoor van Lagorde, is door de regtbank alhier tot eene gevangenisstraf van 24 uren,

100 francs boete, en de kosten veroordeeld, ter zake hij het lijk van een' boer uit zijne gemeente, die zoo als het gerucht liep, de hand aan zich zelven had geslagen, noch in de kerk, noch op het kerkhof toelaten wilde, en de officiele driekleurige sjerp, die de zich aan het hoofd van den optogt bevindende burgemeester draagt, een *vod* genoemd had.

PARIJS, 7 Oct. Te Sorbais heeft het volgende merkwaardig voorval plaats gehad. Eene boerin dronk eene nap vol koude melk en slikte daarbij eene levende hagedis in. Zij merkte wel dat zij iets met de melk ingeslikt had doch gaf daar verder geen acht op. Den volgenden dag kreeg zij echter hevige maagpijnen, die dagelijks toenamen zoodat zij, na gedurende drie weken de ontzettendste smarten te hebben geleden, geloofde te moeten sterven. Eindelijk gelukte het haar, na ongehoorde inspanning eene groote hoeveelheid onverteerde spijs uit te braken, waaronder gelukkig ook de hagedis die nog een paar uren leefde. De vrouw is weer geheel hersteld.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 7 Oct. — De eigenaar van een der voornaamste logementen alhier is op den zonderlingen inval gekomen, de zalen van zijn hotel op den voet van een oud ridderslot te laten inrigten. De kellners gaan als schildknapen gekleed, met bonte sjerpen getooid; alle aankomende reizigers worden met trompetgeschal ontvangen, minnezangers laten hun snarenspel klinken, kortom, alles is op den ouden riddermatigen voet ingerigt.

— Uit Debreczin wordt aan de *Pest- Ofener Zeitung* van eene zeer geloofwaardige zijde, het volgende medegedeeld, dat als een staaltje van Hongaarsche regtspleging dienen kan. In de maand Mei leverde de Szoboszloer stadsregter Olatz, den verlofganger Erdös aan den veiligheidscommissaris Barcza, te Bösözmeny, de hoofdplaats van het heidukkendistrict over, ten einde hem, daar men hem van eenige diefstallen verdacht hield, te ondervragen. Daar Erdös niet goedwillig bekende, liet Barcza hem de handen met een ketting op den rug aan elkander binden, en door middel van een aan den ketting bevestigd touw over eenen dwarsbalk in het arrestlokaal in de hoogte trekken. Daar hing de ongelukkige een' onbepaalden tijd in de lucht, tot dat hij geheel en al bewusteloos werd; ja, deze vreeselijke operatie werd viermalen herhaald, totdat de armen uitgerekt waren en loodregt in de lucht verstijfden. Buitendien werden dit ongelukkig slagtoffer der geregtigheid in vijf verhooren 200 karawatsslagen toegediend. Twee pandoeren losten elkander bij de voltrekking van deze straf af, en wanneer zij moede waren ging de een op den nek en de andere op de voeten van den gemartelde zitten, terwijl een derde pandoer er verder met den kantschu op los ranselde. Het beroep van Erdös, dat hij militeir was, wees Barcza met de volgende woorden af: Kerel, ik laat u de huid over de ooren trekken, en zend u zoo toegetakeld naar uw regement terug. Op grond eener op deze wijze afgeperste bekentenis werd Erdös tot drie jaren zware kerkerstraf veroordeeld. Daar men geweigerd had, hem aan het militaire- stations-kommando te Debreczin uit te leveren liet hem dit op den 1sten September met geweld uit Bösörmeny halen. Tegen Barcza is wegens misbruik van ambtelijk gezag, alsmede wegens knevelarij regtsingang verleend.

FRANKRIJK EN ITALIE.

De heer Benedetti brengt naar Turijn tijdingen over, welke de Italianen meer zullen beleedigen dan grieven. Hij moet kennis geven dat het Fransche gouvernement voor het tegenwoordige niet kan treden in de voorstellen, welke door den baron Ricasoli zijn gedaan betrekkelijk de oplossing der Romeinsche kwestie, en dat ten gevolge daarvan het Fransche leger op het grondgebied van den Paus zal blijven.

De aanbiedingen van den baron Ricasoli schemerden duidelijk door in de redevoering, welke hij eenigen tijd geleden in de kamer hield. Men mag vooronderstellen dat in het betrekkelijke stuk, dat het Fransche gouvernement werd aangeboden, met allen ernst is gesproken over den Paus, over de kardinalen en over de geheele kerkelijke instelling, en dat de beschuldiging volkomen is wederlegd, dat namelijk het Piemontesche gouvernement zich ook gaarne het geestelijke gezag zou willen aanmatigen. In spijt van vreesachtige woorden en liberale aanbiedingen gelooven wij toch aan de opregtheid van het doel. Het Italiaansche gouvernement kent den geest van het volk. Het weet dat alle schikkingen met den Paus betrekkelijk diens wereldlijke magt tot de onmogelijkheden behooren. De geheele magt van het Italiaansche volk zou tegen den Paus in het veld moeten worden gebragt om hem te noodzaken dat hij wettiglijk afstand doet van die landen welke hem zijn ontnomen. Zelfs de warmste liberalen hebben bij verschillende gelegenheden voorgesteld, dat zijne Heiligheid de stad Rome als eene wereldlijke souvereiniteit moet blijven behouden. Het is echter thans den tijd niet meer om een zoodanig plan te doen gelukken. Rome heeft thans twee gedaanten aangenomen. Het is de hoofdstad van Italie, de eenige stad aan welke Florence en Napels goedwillig den voorrang willen toekennen, en tevens is het de plaats op welke Italie en Europa het oog hebben gevestigd als den toekomstigen zetel van den koning van Italie. De tweede gedaante van Rome toont ons de Pauselijke stad, de hoofdstad der Roomsch Catholijke wereld. Nu heeft het Romeinsche volk bereids gedurende een aantal jaren over die zaak gedacht en zij zijn van oordeel dat de twee gedaanten zeer goed gezamenlijk kunnen gaan, en dat zij zeer goed de onderscheiding kunnen genieten van eene wereldlijke hoofdstad, het middelpunt van een groot en bloeijend rijk, te bewonen zonder de voordeelen te verliezen welke voortspruiten uit de geestelijke waardigheid der stad: Zij verlangen niet dat hunne stad een zuiver Mekka wordt, zooals een zekere Fransche vlugschrijver den raad geeft. In het kort, het voorstel om den Paus het gebied te laten over eenig gedeelte van zijne vroegere onderdanen is door hen die daarbij het meest zijn betrokken met eene zonderlinge eenstemmigheid verworpen. Daarentegen zijn zij bereid om hem de meest uitgestrekte geestelijke onafhankelijkheid te waarborgen. De volle uitoefening der magt welke hij van de apostelen heeft verkregen blijft hij behouden; doch de magt welke zijne voorgangers door hun zelven of van wereldsche potentaten hebben verkregen moet ophouden te bestaan.

Pius IX, in het bezit van eenen meer dan vorstelijken rang en van voldoende inkomsten, het vatikaan of eenig ander paleis in de eeuwige stad bewonende, met dezelfde vrijheid als vroeger concordaten en allocutien teekenende, met gekroonde hoofden korresponderende, zou voor het oog der wereld niets anders zijn dan de Pius uit de dagen van 1859. Niemand zal er naar vragen of de belastingen in zijnen naam worden geheven of dat het zijne gensdarmes zijn welke in de straten patrouilleeren. Alles zal gaan als vroeger en de Paus zelf zal tot zijn genoegen spoedig vergeten zijn dat hij met de aardsche beslommeringen niets meer te maken heeft. Wat de Romeinen betreft, zij zullen hunne kardinalen en hunne vreemde prelaten behouden terwijl hunne stad de drukke en geliefde hoofdstad van een nieuw koningrijk zal zijn geworden.

Wanneer de Fransche keizer verwacht dat door verloop van tijd de Italianen minder dringend met hunne eischen zullen worden dan heeft hij zich bepaaldelijk vergist. Wij gelooven dat hij bereid genoeg is om de Italianen tevreden te stellen en dat hij ook eindigen zal met hen datgene toetestaan waarop zij bepaaldelijk blijven aandringen; hij is echter te veel staatkundig en hij heeft te veel verstand om alles dat gevraagd wordt zoo maar dadelijk toetestaan. Hij is een van diegenen welke denken, dat een volk niets zou bezitten wanneer het niet tusschenbeiden ter verkrijging van het een of ander geweld gebruikte. Hij werpt te Italianen hinderpalen in den weg om hunne krachten op de proef te stellen. Weten zij zich daar over heen te werken, goed en wel; de keizer juicht hen in het geheim hartelijk toe, hij heeft gezien dat zij vast besloten zijn in de bereiking van hun doel, en eindelijk wordt de wereld kennis gegeven dat hij het *fait accompli* aanneemt.

Gedurende een tijdvak van twee jaren hield Napoleon zijne troepen binnen Rome om eene bevolking in toom te houden, die hij zelf tot verzet had aangespoord. Beginnende met het denkbeeld om Italie te vereenigen door eenen bond van hetwelk de Paus het hoofd zou zijn, schijnt hij altijd nog eenigzins te hebben vertrouwd dat de Romeinen zich wel met de Pauselijke magt zouden verzoenen en dat het ontzag voor de oude waardigheid der stad veel zou bijdragen om hen tot eene regeling overtehalen. De keizer ziet echter thans dat hij zich in dat opzigt schromelijk bedrogen heeft.

De onmogelijkheid om het vertrouwen te herstellen tusschen het oude Pausdom en deszelfs onderdanen is zelfs na de laatste allocutie meer helder aan den dag gekomen. Elk officier van het bezettingsleger kent den geest des volks en hij weet dat, nauwelijks eene week na het vertrek der Fransche troepen, het Savoijische kruis van de torens van het vatikaan zal wapperen. Doch dat eind is er nog niet. In spijt van den vurigen ijver van het Italiaansche gouvernement, van het onverwrikbare doel der Romeinen, van den goeden wil van Engeland en van de moeijelijkheden van Oostenrijk, vermeent de keizer dat het ongeraden is om de zaken van Rome uittemaken. Het is ons niet gegeven om tot de raadsvergaderingen der Vorsten doortedringen, nog veel minder kunnen wij gissen welke plannen hij kan koesteren, die alleen zich zelven tot raadsman heeft. Doch men zegt dat de finantiele verlegenheid waarin Frankrijk zit, en welke geweten wordt aan den slechten oogst, den keizer onwillig heeft gemaakt om in de onderwerpelijke zaak nog iets te doen, tenzij hij meer steun krijgt dan tot nu toe het geval is geweest. Zoowel in Frankrijk als daar buiten is men afkeerig om de Italianen te helpen, dat zij nog eene provincie bij hun koningrijk kunnen voegen. Met betrekking tot de denkbeelden van het Fransche volk is bereids genoeg gezegd. Zonder twijfel legt de beschaafde wereld, daarin welligt voorafgegaan door eene hoog geplaatste dame, eene groote sympathie voor den Paus aan den dag, en verklaart zij de Italiaansche zaak voor nietig en de politiek van den koning als scandaleus. Doch zelfs eene lagere klasse blijft bij de beginselen van 1789, of liever bij de constitutionele grondstellingen van eenen lateren tijd, en verlangt dat de Italianen aan hun zelven worden overgelaten. Tot de uitgebreidste klasse behooren welligt de onverschilligen, die zich even veel bekommeren om de vrijheid als om den Paus, doch die elke politieke handeling zul'en toejuichen waardoor Frankrijk invloed en naam in Europa wordt gegeven.

Wij moeten erkennen dat de redenen welke worden opgegeven voor des keizers onwilligheid ons niet voldoende toeschijnen. De oppositie van het priesterdom, alhoewel voor het tegenwoordige nog zeer ingewikkeld, zal waarschijnlijk veel verminderen wanneer de groote slag eenmaal is gegeven. Het ligt in den aard der geestelijken, ten minste in den tegenwoordigen tijd, om te berusten in de handelingen van den staat. Apostolische, Catholijke en geloovige Majesteiten hebben thans geleerd op welke wijze zij de kerk kunnen controleren en er zijn geene redenen om te mogen aannemen dat Napoleon III minder moed heeft dan zij.

Eene meer deugdelijke reden voor zijne tegenwoordige handeling kan welligt gezocht worden in de weigering van den koning van Pruissen om het Italiaansche koningrijk te erkennen. Niet dat de keizer onbekwaam is om het werk alleen te doen, doch daar hij den koning Wilhelm heeft gesproken over eene liberale politiek zou het zeer onaardig zijn om onmiddelijk te handelen in strijd met zijne opinien en wenschen. Om eigen redenen is Napoleon thans blijkbaar genegen om den koning van Pruissen tevreden te stellen, die van Compiegne is teruggekeerd zeer voldaan over den keizer en tevens niet weinig verheugd dat hij den keizer zoo stout het hoofd heeft durven bieden. Welligt wil de keizer zijnen koninklijken gast wel trachten diets te maken dat hij eenen invloed heeft uitgeoefend op de politiek van Frankrijk en op het lot van Zuidelijk Europa.

Doch eene meer belangrijke zaak is de geaardheid der Italianen. De keizer moet hebben opgemerkt dat de Italianen thans tot het meest resolute en stijfhoofdige volk van Europa moeten worden gerekend te behooren. Zij hebben het eenmaal in hunne hoofden gezet om geheel Italie te bezitten en met niets minder zullen zij zich tevreden stellen. Wat zal er volgen wanneer Rome aan Victor Emanuel zal zijn overgeleverd? De Venetiaansche kwestie zal voor de Romeinsche in de plaats treden en alsdan kan een nieuwe oorlog tusschen Frankrijk en Oostenrijk worden te gemoet gezien, in welke welligt geheel Duitschland wordt gewikkeld. Daags na de intrede van Victor Emanuel binnen Rome zal men den kreet hooren aanheffen: „Naar Venetie met Garibaldi! en op eene kleine moeijelijkheid zal eene groote volgen in de gedaante van eenen verschrikkelijken en wanhopigen oorlog. Zonder twijfel heeft de Fransche keizer beproefd om den koning van Pruissen in deze zaak te polsen. Wanneer koning Wilhelm zijnen invloed bij Oostenrijk wilde doen gelden zoodat het laatste Venetie afstond dan was de Romeinsche zaak in eens uitgemaakt; doch aan den anderen kant is het natuurlijk dat keizer Napoleon alles aanwendt om dat scherm te laten blijven bestaan tusschen hem en eenen zoo magtigen antagonist als Oostenrijk is. Zoolang als de Paus in Rome blijft wordt de aandacht der Italianen van Venetie afgetrokken. De Paus zal dus waarschijnlijk zoo lang in het bezit blijven van de hem overgebleven wereldlijke magt tot dat de tijd voor eene algemeene beëindiging der Italiaansche zaken zal zijn gekomen.

(Times).

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Laste	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	waar aan 't bestemd.	Agenten.
Dec. 20	Hamb.	Duitschland.	E. Wessel Hoeft.	402	Samarang.	8 Dec.	geen	Soerabaija.	
„ 21	Nederl. Ind.	Fathal haer.	Sech A. b. S. Beledram.	25	Singapore.	2 „	„	„	

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Dec. 21	Hamb.	Helios,	P. H. Hasen,	Nederland,
„ —	Zweeds.	Oscar I,	J. C. Clase,	„ via Pasoeroean,
„ —	Nederl.	Poea Poea,	Lim Pikhok,	Moluk. „ Belie,
„ —	„	Jan van Hoorn,	C. M. Borghorst,	Nederl. „ Pasoeroean,
„ —	„	Banda Balhair,	Sech Oombarak Dahome,	Grissee,

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Oldenb.	Thijsa.	Addicks.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Electra.	Wegman.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Julie Claire.	A. v. Oosteroom.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	Eva Johanna.	van Bahoven.	„	„ „ „ „
Engelsch	Native Lass	A. Ponton.	Melbourne.	„ „ „ „
Fransch	Reine des Agnes.	Geullardt.	Nederland.	„ „ „ „
„	Josepha en Louisa.	A. Muijsson.		J. F. van Leeuwen & Co.
Hamb.	Kalimaas.	Spring.	Australia.	Mathieu Ebbes Kus & Co.
Engel.	Scotch Lassie.	Kennedy.	Balie.	Hill Brockman & Co
Nederlandsche	Elisabeth en Jacoba.	J. G. Lucas.	Makassar.	B. Kopersmit & Co.
„	Nicolaas Witsen.	D. de Roever.	Nederland.	„ „ „ „
„	Resident van Son.	Butner.	Rotterdam.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Ned. Ind.	Palembang Packet.	Scheel.	In Reparatie.	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Jacoba Cornelia Clasina.	Delclisur.	„	Schimmelpenninck & Co.
„	Sirius.	Wagner.	in lossing.	Mc Leonan & Co.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol ƒ 15¾.—
KOFFIJ per pic. ƒ 36.—
HOEHUIDEN (per 100 st.) ƒ 45.
WISSELKOERS 100¾ % @ pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 22sten December 1861.
's Morgens te half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag den 22sten December 1861.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 'savonds te 6½ ure.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

EERSTE KERSDAG.
Woensdag den 25sten December 1861.
's Morgens te half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

TWEEDE KERSDAG.
MALEISCH.
Donderdag den 36sten December 1861.
's Morgens te half negen ure
Ds. MOUNIER.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.